

ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ БІЖЕНЦІВ ЯК РУШІЙНА СИЛА ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Кіфюк Карина Ярославівна,
Студентка

Тодорюк Сергій Іванович,
к. е. н., асистент кафедри
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Вступ. У сучасному контексті глобальних криз і геополітичної нестабільності кількість біженців значно зросла, а перед приймаючими країнами постали нові виклики. Економічна діяльність біженців часто ускладнюється правовими, соціальними та культурними бар'єрами, але водночас надає важливі можливості для стимулювання економіки.

Проблема полягає в тому, що ринок праці загалом не готовий до швидкої інтеграції нових учасників, а поточна інтеграційна політика недостатньо ефективна. Це створює ризики для якості зайнятості, стабільності соціально-економічного середовища та зростання нерівності. Крім того, важливо враховувати потенціал біженців як економічного активу, який може стимулювати попит, інновації та підприємництво.

Робота над цим питанням важлива через необхідність пошуку нових підходів до управління економічною інтеграцією біженців, які можуть сприяти як їхньому добробуту, так і стимулюванню економік країн-реципієнтів.

Ціль роботи. Метою даної роботи є теоретичний аналіз економічної діяльності біженців та її впливу на економічний добробут приймаючих країн. У дослідженні систематизовано сучасні наукові підходи та концепції щодо ролі біженців у розвитку ринку праці, споживчого попиту та підприємництва.

Результати дослідження можуть бути корисними для науковців, які вивчають соціально-економічні наслідки міграції, а також для державних органів та неурядових організацій, зацікавлених в інтеграції біженців в економіку.

Матеріали та методи. Економічна активність біженців розглянута низкою науковців. У тезах доповідей Саркова А. М. та Бурковської А. І. «Управління міграційними процесами в умовах глобалізації світової економіки» розглядаються ключові аспекти управління міграцією, зокрема інтеграція мігрантів у національні ринки праці, вплив глобалізації на характер і масштаби міграційних потоків, роль міжнародних організацій у регулюванні міграційних процесів [1]. Автори наголошують на необхідності створення стратегій, які забезпечать ефективну економічну інтеграцію мігрантів та мінімізують соціальні ризики.

В. В. Євдокимова та К. В. Шиманської у своїй статті «Міграція біженців як фактор перерозподілу людських ресурсів у світі: Проблеми розвитку в умовах конфлікту» аналізується вплив біженців на перерозподіл людських ресурсів між країнами, що приймають мігрантів [2]. У роботі акцентується увага на проблемах адаптації біженців до нових умов життя, їхньої економічної активності, а також на викликах, з якими стикаються країни-реципієнти. Автори пропонують підходи до покращення умов інтеграції біженців, включаючи освітні програми, соціальну підтримку та рівні можливості працевлаштування. Серед невирішених аспектів проблеми - розробка ефективних підходів до інтеграції біженців на ринку праці, моделей співпраці влади та бізнесу, мінімізація соціальної напруги в громадах, а також оцінка довгострокових економічних наслідків діяльності біженців для країн-реципієнтів.

Результати та обговорення. Економічна активність біженців може мати значний вплив на економічний добробут країн-реципієнтів. Залучення біженців до ринку праці може стимулювати збільшення споживчого попиту, розширення сектору малого бізнесу та створення нових робочих місць. Це особливо актуально для країн з демографічним старінням і дефіцитом робочої сили, де біженці можуть слугувати компенсаторним ресурсом.

Участь біженців у підприємницькій діяльності також має потенціал для розвитку економіки. Завдяки своєму різноманітному досвіду та інноваційному

підходу до вирішення проблем, біженці можуть створювати нові бізнес-моделі, які сприятимуть зростанню національних економік. Водночас, для цього потрібен доступ до фінансових ресурсів, освітніх програм та сприятливого бізнес-середовища, які наразі часто є обмеженими.

Окремої уваги заслуговують проблеми, які перешкоджають ефективній інтеграції біженців. До них належать мовні та культурні бар'єри, обмежений доступ до ринку праці, недостатня професійна підготовка, а також правові обмеження, які часто забороняють або ускладнюють їхнє працевлаштування. Ці фактори створюють додаткові труднощі не лише для біженців, а й для приймаючих країн, посилюючи соціальну напруженість і викликаючи дискусії щодо рівня державної підтримки мігрантів. Важливою є багатостороння співпраця між урядами, міжнародними організаціями та бізнесом. Така співпраця може забезпечити створення адаптаційних та інтеграційних програм для біженців, спрямованих на розвиток їхніх професійних навичок, підтримку їхнього працевлаштування та залучення до економічної діяльності. Важливим аспектом є також розробка інформаційних кампаній, спрямованих на подолання стереотипів та створення позитивного сприйняття біженців у місцевих громадах.

Висновки. Інтеграція біженців у ринок праці та економіку країн-реципієнтів є важливим фактором стимулювання економічного розвитку, особливо в умовах демографічного старіння та дефіциту робочої сили. Залучення біженців до підприємницької діяльності сприяє створенню нових бізнес-моделей та зростанню національних економік. Однак ефективна інтеграція вимагає подолання низки бар'єрів, серед яких мовні та культурні труднощі, обмежений доступ до ринку праці та освіти, а також правові обмеження, що ускладнюють їх працевлаштування. Активна співпраця між урядами, міжнародними організаціями та бізнесом необхідна для створення програм адаптації, розвитку професійних навичок та підтримки працевлаштування біженців. Такі ініціативи разом із позитивними інформаційними кампаніями можуть допомогти не лише вирішити проблеми

інтеграції біженців, але й створити більш інклюзивне та стійке економічне середовище для країн, які їх приймають.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Саркова А. М., Бурковська А. І. Управління міграційними процесами в умовах глобалізації світової економіки. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління механізмом гарантування фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування», м. Миколаїв, 15-17 листопада 2023 р. Миколаїв 2023. С. 116–117.

2. Євдокимов В. В., Шиманська К. В. Міграція біженців як фактор перерозподілу людських ресурсів у світі: проблеми розвитку економіки в умовах конфлікту. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2017.